СВОБОДА
LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“

Рôкъ VI. Мт. Кармель, Па. Четвергъ 12-го МАЯ 1898. Число 19.

Календарь.

МАЙ.		
12	Ч.	Якова апост.. Доната
13	П.	Єреміи прор.
14	С.	Бориса и Глѣба
15	Н.	5. САМАРЯН. Теодосія печ.
16	П.	Пелагіи
17	В.	Ирины муч.
18	С.	Іова праведного

Змѣстъ.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомлять секретара подъ адресою.

Rev. John Ardan
P. O. Box 418
OLYPHANT, PA.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Симъ маю честь повѣдомити пв. членôвъ „Р. Н. Союза“, що члены „Р. Н. С.“ и бр. св. Володимира зъ McAdoo, Pa. вôдъ нашои организаціи вôдступили. — Братство тое складало ся въ бôльшôй части зъ угорскихъ Русинôвъ и длятого то вже вôдъ давна деякі люде старали ся ихъ вôдъ „Союза“ вôдорвати, трублячи имъ въ уха: „hlapcy ungarski zochabce „Sojuz“, bo tam sami Poliacy, a stupce do „Sojedynenija, bo to nas'e.“ — Кромѣ того, якъ зачуваемо, дуривъ еще дехто тыхъ самыхъ людей, кажучи, що „Соединеніе“ дасть имъ $1000 на презентъ (?!), если выступлять зъ „Союза“, а до „Соединенія“ приступлять. Говорено имъ такожъ, що черезъ 3 мѣсяцѣ будуть мати право до посмертного, хотяй зъ „Союза“ выступлять (?!) — Если се правда, що деякі люде спосôбни уживати подобныхъ средствъ до осягненя своеи цѣли, то се мусить бути дуже лихимъ свѣдоцтвомъ ихъ моральнои вартости. Если бы мы хотѣли въ той самъ спосôбъ зъ „Соединеніемъ“ воювати и всѣхъ Галичанъ зъ него вытягати, то тогды певно и половины членôвъ не зôстало бы въ „Соединенію“. — На вôдступленю бр. св. Вол. зъ McAdoo, Pa. „Союзъ“ матеріяльно не втративъ нѣчого, але чи члены братства того не втратять платячи высокі мѣсячни вкладки (пр. въ маю по $1.00) — то дасть ся доперва видѣти.

Ив. Арданъ
секретарь.

Въ виду зближаючои ся конвенціи звертаемо увагу членôвъ „Руск. Нар. Союза“ на слѣдуючи рѣчи:

1) Що всякі довги до касы „Союза“, за мѣсячне, грамоты, статуты, вôдзнаки и т. д. мусять бути цѣлковито заспокоени найдальше до 28. мая 1898 року.

2) Що кождый членъ мусить (пôсля ухвалы конвенціи зъ 1897 р.) заплатити 25 цент. на розходы конвенційни найдальше до 28. мая 1898 р.

Члены „Союза“, котрі не зроблять того, що повызше вôдъ нихъ жадае ся, не будуть мати права посылати делеґатôвъ на конвенцію, а также будуть уважати ся за такихъ, що добровôльно зъ „Союза“ выступили.

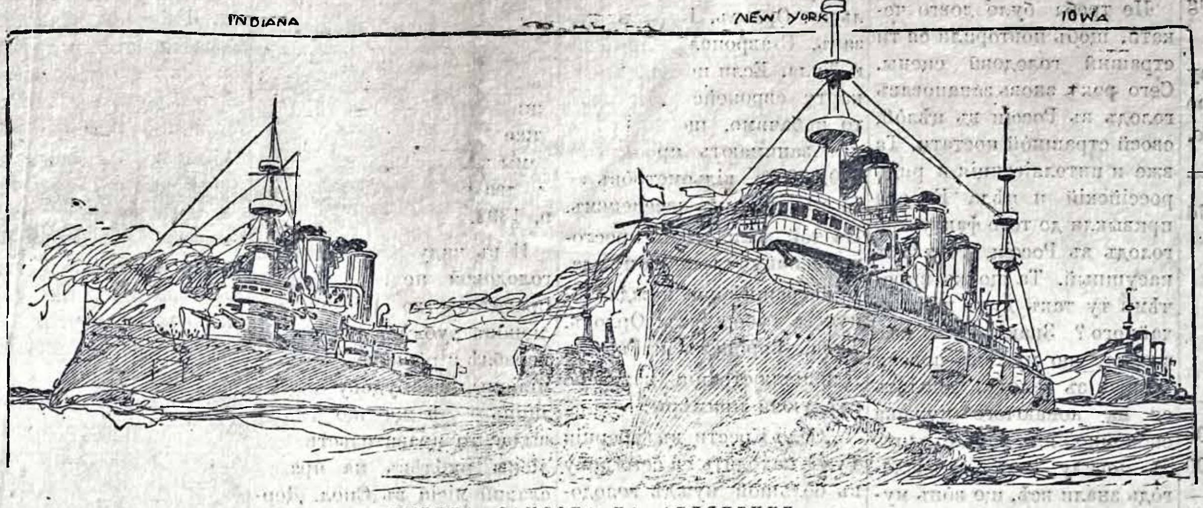
Если на якôмъ плейзѣ е 20 членôвъ „Союза“, котрі поплатили всѣ свои залеглости до касы и по 25 цт. на розходы конвенціи, то мають право выбрати собѣ одного делеґата на конвенцію; если есть ихъ 51, мають право выбрати двохъ, если 101 трохъ и т. д. Делеґатôвъ тыхъ треба выбирати вже на найблизшôмъ мітинґу и имена ихъ секретарови до вѣдомости подати.

Кромѣ того кождый делеґатъ винен принести зъ собою письменне повномочіе вôдъ тыхъ, що на конвенцію его посылають.

Вôдъ Выдѣлу „Руско-Народного Союза“

Иванъ Глова
предсѣдатель.

Юрій Хилякъ — **Ив. Арданъ**
касіеръ. секретарь.

ФЛЬОТА САМСОНА НА АТЛЯНТИКУ.

ЗЪ ПОЛЯ БИТВЫ.

Сей цѣлый тыждень Американцѣ перебули въ великой обавѣ, бо не було нѣякои вѣсти вôдъ адмирала Дуйого, зъ пôдъ Манилѣ. А були и такі, що навѣть сумнѣвали ся и не хотѣли вѣрити, що Американцѣ побили Ишпанцѣвъ. Ажь доперва минувшои суботы передъ полуднемъ одержано такъ довго очѣкувану телеґраму въ Вашинґтонѣ вôдъ самого адмирала Дуйого, котрый доносить своему правительству, що битва пôдъ Манилою, такъ якъ еѣ подали зъ початку телеґрамы, е фактомъ. Дальше доносить, що не мôгъ скорше телеґрафовати, бо пôдморскі дроты телеґрафични суть перетяті, отже мусѣвъ посылати оденъ шифъ ажь до Хинъ, щобы звôдтамъ телеґрафовати до Америки.

Битва пôдъ Манилою, о котрôй уже цѣлый свѣтъ знае, такъ якось чудесно выпала, що зъ американскихъ воякôвъ анѣ оденъ не стративъ житя, лишь 8 е легко раненыхъ. Оденъ машиниста умеръ зъ великои горячки, и то все. Зъ шифôвъ оденъ только Балтиморъ зôставъ трошки ушкодженый. А по ишпанской сторонѣ 11 шифôвъ зôстало знищеныхъ, а 8 забрала наша фльота. Адмиралъ Монтойо раненый, двохъ капитанôвъ стратило жите, высше 400 воякôвъ убитыхъ и около 600 раненыхъ. — То на водѣ.

А кôлько на березѣ згинуло людей, еще не знати. Досыть, що страты мусѣли бути великі, бо фестунґи цѣлкомъ знищени вôдъ американскихъ куль.

Дальше пише адмиралъ, щобы прислати ему чимъ скорше хоть 6.000 войска, щобы мôгъ вступити на островы, а инакше вôнъ не може нѣчого дальше дѣлати.

Войско черезъ Санъ Франциско уже выслано зъ припорученемъ для адмирала Дуйого, щобы робивъ, якъ самъ буде уважавъ найлѣпше.

Въ Ишпаніи, коли люде довѣдали ся о битвѣ пôдъ Манилою, страхъ озлобили ся на своихъ комендантôвъ, міністрôвъ и королеву, нѣбы за те, що дали ся выбити Американцямъ. Теперь въ цѣлôмъ ишпанскôмъ краю народъ бурить ся. Міністры уже подякували за службу, а королева въ розпуцѣ не знае, якъ собѣ раду дати. Ту зъ однои стороны Американцѣ бють, ту знову сами Ишпанцѣ дома водять ся уже за чубы — и клопôтъ немалый. — Королева покладае еще надѣю на войско, котре уже коле багнетами взбуреный народъ, та и на Австрію. Видите, цѣсарь австрійскій кревнякъ королевы, тай въ загалѣ такъ кажуть, що вышле войско до Ишпаніи, щобы запровадити тамъ порядокъ, то значить, що буде слѣпый кулявого провадивъ. Таже Австріи самôй бы треба деякій лѣпшій порядокъ у себе запровадити!

Але помимо того всего, що въ Ишпаніи теперь забурене и всякі непорозумѣня, Ишпанцѣ майже всѣ, навѣть и такі, що за вôйною нѣколи не були, хотять теперь вôдомстити ся на Американцяхъ за Манилю. Постановили бити ся до послѣднои каплѣ крови. Ишпански войска на Филипинахъ заявили, що нѣколи не пôддадуть ся, хоть всѣ до одного выгинуть. Ишпанія навѣть мала уже выслати нову фльоту на азіятицкі воды, щобы вôдплатити ся Дуйому. — Ой, не дуже хоче ся намъ вѣрити, щобы Американцѣ встрашили ся. Показали они добре, що вмѣють.

Отже зъ Филипинами такъ якъ бы вже покончено. Вытрепали Американцѣ Ишпанцѣвъ, тай по парадѣ. Але цѣкавôсть бере, що то и якъ буде коло Кубы? Ту якось до сего часу досить спокойно. Анѣ Американцѣ якось не дуже пхають ся на Кубу, анѣ Ишпанцѣ не дуже еѣ боронять. Обступили наши шифы доокола Кубу; тай ждуть на ишпанску фльоту, коли надôйде. А тои якъ нема, такъ нема. И навѣть нѣхто не знае, де е? Десь она собѣ е на мори, лише не знати, въ котрôмъ мѣсци. Адмиралови Самсонови, здае ся, уже змерзѣло ся такъ довго чекати, та вже десь выѣхавъ зо своею фльотою и кажуть, що напротивъ Ишпанцѣвъ — гей-бы то на повитане. Такожъ кажуть, що выѣхавъ напротивъ нашого военного шифу „Ореґону“, котрый е на дорозѣ зъ Бразиліи, щобы прилучити ся до фльоты Самсона. О тоту шифу боять ся Американцѣ, щобы ей не застала на дорозѣ ишпанска фльота.

Досыть, що теперь нѣхто не знае нѣчого, анѣ де ишпанска фльота, анѣ де наша. Сподѣють ся лише, що они десь невдозѣ подыблють ся, и ажь тодѣ буде гаратанина!

Та кобы лишь скорше закôнчила ся тота вôйна, бо бѣда, всьо подорожѣло, а ту до того еще людиска безъ роботы.

ЛИСТЫ ЗЪ БРАЗИЛІИ.
ТЕОДОРА ПОТОЦКОГО
зъ рускои кольоніи
РІО КЛЯРО въ ПАРАНѢ.

(Дальше).

Ту е ще рôжни инши звѣрѣ дикі. Перши звѣръ тиґеръ (званый такожъ яґуаромъ. Ред.) Я его ще не видѣвъ и нашимъ людямъ Галичанамъ ще нѣкому не пошкодивъ на нашôмъ Кляро. За инши стороны не знаю, може де-кого пожерли. Бразиліяне кажуть пильновати ся вôдъ тиґра, бо то дуже ѣдовитый звѣръ. (Се такій великій пажерливый кôтъ, якъ теля. Ред.) Иншій звѣрѣ е тутъ: дикі свинѣ, много тутъ по лѣсахъ ихъ е. Разомъ ихъ збирае ся по 300 (?) и больше и много шкоды роблять всѣмъ: бразиліянамъ и нашимъ людямъ. Зъѣдають кукурудзу, навѣть не можна встеречи ся. Правда, полюе ся на нихъ. Збирають ся газды зъ псами, беруть фузіи и до лѣса за ними.*) Часомъ якъ збере ся 20 або и бôльше господарôвъ, а кождый мае пса або и кôлькохъ, а трафить ся на ту тычню, то богато псôвъ подруть, якъ молоди дурни псы, але и свиней положить ся 20 або и 30. Але якъ дуже розлютять ся, то стрѣльцѣ мусять утѣкати на дерево. Правда, що не з они такі страшни якъ въ Галичинѣ, бо они дуже полохливи, але якъ дужо розлютять ся, то нема рады. (Надъ рѣкою Іґуассу жіе водна свиня: „капівара.“ Ред.) Иншихъ звѣрôвъ, котрыхъ ту е богато рôжныхъ, нема що боятись. Вовкôвъ ту не видѣвъ-емъ, хиба де въ иншихъ сторонахъ они е; о нихъ ту не чулисьмо, а бразиліяне кажуть, що нема. (Мають тамъ ще бути въ далекихъ лѣсахъ червони вовки и пумы. Ред.) Е ту ще такі звѣрята: называе ся анта. Великій то звѣръ дуже, але на него полюе ся дуже охотно, бо зъ него мясо дуже добре, таке якъ зъ вола и скôра платить ся, 15 до 20 мілѣвъ возьме. Вôнъ выглядае такъ: масти сивастои, досыть грубый, подôбный на вола; ноги груби, ратицѣ 2 вразъ въ передѣ одна зъ заду. Вуха великі, рогôвъ немае, а самъ горбатый (тапіръ? Ред.) Трудно его убити, бо дуже груба скôра. Бе ся на него въ ухо або пôдъ лѣву передну лопатку. — Мали звѣрята суть: называють ся рапорзы, подôбни на тхора и такожъ дуже за курами падькують. Е ту еще дикі коты: жовти, а чорни смуги по собѣ мають, такожъ куры имъ смакують. Е ту татулъ, такожъ шкôдливый, бо выбирае кукурудзу, зернята зъ землѣ, якъ посадить ся. Крые ся въ землю, якъ бы его спôткавъ. Найлѣпше мясо зъ него вôдъ всього мяса; дуже смачне. Мае на собѣ дуже тверду скôру, зверха цѣлкомъ якъ рôгъ, на сподѣ якъ мале порося. Хвôстъ довгій, ушка мали, шпильчасте мале рыльце. Ловлять его найбôльше стари мудри псы. О иншихъ звѣрятахъ не знаю, бомъ не видѣвъ. Ще е ту такі дуже великі вужѣ (тарахкавець, вужь коралевый и др. Ред.), лѣниви, кине ся на чоловѣка якъ его наступити. Суть великі досить, буде иншій мавъ до два метры и досить грубый, але убити его не дуже такъ трудно. Осьмилѣтный мôй хлопець Данило потягнувъ букомъ по головѣ (хиба якого меншого вужа, але не тарахкавця?! Ред.), та вже по нѣмъ. Рôкъ теперь минувъ, якъ мою сусѣду укусила въ ногу, то вôдъ разу спухла цѣла нога и цѣле тѣло, що страхъ було дивити ся на ню, але заразъ дали знати до уряду, до шефа, — бразилюхи вже знають чимъ ратувати и дали якогось лѣкарства пити и смарувати ся и выратувалась; зъ того 3 тыжнѣ нѣчо не робила, але теперь еѣ нѣчо не бракуе. Теперь знову вкусила одного господаря въ ногу; не знати, якъ зъ нимъ стане ся. Бôльше ще нѣкого не вкусила зъ нашихъ на Кляро, а дальше не знаю на иншихъ сторонахъ. Дивна рѣчь, що ту Бразиліянинъ пôйде середъ ночи въ лѣсъ босый и нѣколи нѣчо ему не пошкодить и не боить ся нѣчого.

Пыталисте ся якъ ту наши люде господарують? — Я вамъ пишу, що ті, котрі були въ Галичинѣ працьовитыми господарями, то и ту добре газдують, а котрі въ Галичинѣ були лайдаками, піяками, марнотравными сынами, то и ту е волоцюгами и бразильскими. Не пильнуе шакра свого, но ходить по Бразиліянахъ, та за марный грôшь робить (тамъ кепскі заробки. Ред.), тай каже, що заробить грошѣ, тай поѣде до Галичины*), бо ему не удаеть ся зъ того лѣса поле зробити, бо то дуже велика праця, а для такого легкороба, та така робота за трудна, зрубъ лѣса на засѣвъ; — тутъ зачинае ся рубати лѣсъ при кôнци вересня; зъ початкомъ жовтня въ вересни чищени лѣсы высѣче ся дрôбне (бамбусы, ліяны, галузе и т. д. Ред.) зъ помежи грубого и тогды оденъ тыждень схне то дрôбне, потôмъ бере ся до грубого дерева рубати, поострить собѣ сокиру, тай рубае вспень до одного дерева. Где есть дуже грубе тай густе дерево, тамъ добрый грунтъ, але треба напрацювати ся гôрше. 4 або 5 хлопа черезъ день досыть вырубають, а де піньоры (Aarucaria brasiliensis. Ред.) и тростины (бамбусъ, папороти дерева. Ред.) та тамъ зрубае и 2 хлопôвъ черезъ день досить лѣса, бо піньоры дуже зрѣдка стоять. (Але якъ трафить ся піньоръ на кôлька метрôвъ грубый, а 40 м. высокій, то одно дерево треба день рубати!? Ред.) Але де тростина и піньоры, тамъ не хоче добре родити, але де твердый лѣсъ, то родить ся всьо дуже добре, але мусить ся добре спалити. (Де знову ростуть лише зърôдка корчѣ безъ деревъ („capoes“), тамъ такожъ не добрый грунтъ, тамъ лишь пасуть худобу. Степъ бездеревный „кампъ“, порослый самою лише травою, такожъ мало родючій надае ся тамъ лише до выпасу худобы, пôдъ рôлю вымагае вôнъ тамъ гною. Ред.). Якъ зрубае ся, а полежить хоть два-три тыжнѣ, або и мѣсяць на сонци, тогды якъ пôдложить ся огонь, то треба скоро утѣкати звôдтамъ, то якъ зачне горѣти, то ажь страшно дивити ся, ажь земля трясе ся такъ гудить. То погорить де йно що есть — грубе дерево и дрôбне, навѣть пнѣ зъ старого дерева по-

*) Тамъ кождый мусить мати стрѣльбу, бо инакше въ тыхъ дикихъ лѣсахъ не безпечно. Ще на Ріо Кляро и другихъ кольоніяхъ не такъ, але Люцена, що лежить вже на границы стану С. Катарины, де кочують люти Индіяне чернюскори: Ботокуды, то е выставлена на ихъ напады. Тôлько передъ двома лѣтами напали були Индіяне на ту граничну кольонію и вымордували 19 рускихъ осадникôвъ. — Ред.

* На кольоніи Прудентополісъ розпустили були наши люде межь собою знову байку, що цѣсарь австр. хоче ихъ назадъ до Галичины и дае по 100 морґôвъ камерального грунту, але ще торгуе ся зъ Бразиліею, абы дала за кару, що взяла людей, по 1000 зл. на родину и щось богато за кождого померлого, котрыхъ богато вымерло. Люде чекали на Галичину и не брались до роботы на шакрахъ. Ажь приѣхавъ о. Кизима и опамятавъ ихъ, що вже пропала для нихъ „Галіція.“ И взялись до роботы. — Ред.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada; wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю....... 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

ГОЛОДЪ ВЪ РОССІИ.

Голодова змора не на руку царскôй дипльоматіи, длятого она мовчить про ню. Коли въ рокахъ 1891 и 1892 гинули люде въ Россіи зъ голоду, вдарили були газеты въ великій дзвôнъ, заговоривъ гр. Левъ Н. Толстой и посыпали сь офѣры для конаючого мужика. Навѣть и рядъ сыпнувъ грôшми, але вже ажь тогдѣ, коли кинувъ ся мѣжь голодуючими голодовый тифусъ и холера.

Не треба було довго чекати, щобъ повторили ся тӣ страшнӣ голодовӣ сцены. Сего року знову запанововавъ голодъ въ Россіи въ цѣлôй, своей страшнôй постати. Та вже и интеллігенція и рядъ россійскій и цѣла Европа привыкли до того факту, що голодъ въ Россіи, то хлѣбъ насушный. Та що-жь впрочѣмъ ту такъ дуже надзвычайного? Знають всѣ вже здавна, що мужикъ поволи умирае зъ голоду, дивлять ся на конаючого мужика спокôйно, якъ вôнъ сходить въ могилу, хоть за-здалегôдь знали всѣ, що вôнъ мусить зъ голоду умерти. Публична опінія горожанства россійского замыкае очи передъ страшною голодовою зморою. Такожь и рядъ заборонивъ сего року писати по газетахъ про тӣ страшнӣ голодовӣ катастрофы, урядники мовчать по повелѣнію свыше, а мужикъ мусить мовчати и мовчки кладе ся у грôбъ, щобъ самоволя и слава россійского самодержця не утратила на европейскôй вазѣ. Однакъ цѣлковито не дасть ся фактôвъ укрыти и помимо строгого заказу, появляють ся въ россійскихъ газетахъ вôдъ часу до часу невôдраднӣ, хоть цензорованӣ вѣсти про пануючій голодъ въ тôй великій Имперіи.

Товариство „Червоного Креста“, котре, якъ звѣсно, мае за задачу ратувати раненыхъ, погребати упавшихъ на вôйнѣ, се гуманітарне товариство несе помôчь голодуючимъ. Але понеже се товариство роспоряджае малыми средствами въ вôдношеню до огромного числа голодуючихъ, длятого помôчь его далеко недостаточна. Длятого звернуло ся се товариство зъ вôдозвою до публичнои жертволюбивости и до уряду, щобъ поспѣшили на ратунокъ голодуючимъ. Зъ тои то вôдозвы мы хочемо навести кôлька даныхъ, котрӣ характеризують наглядно ситуацію. Міністерство внутренныхъ справъ вôднесло ся до своихъ пôдчиненыхъ урядôвъ зъ запытанемъ, въ котрыхъ мѣсцевостяхъ найбôльша потреба заходить поспѣшити зъ запомогою для голодуючихъ мужикôвъ?

Зъ вôдповѣди властій довѣдало ся міністерство, що голодуючӣ ґуберніи суть слѣдуючӣ: Воронежъ, Кальоґа, Орловъ, Курскъ, Рязанъ, Ставрополь, Тамбовъ и Тула. Если поглянемо на карту европейскои Россіи, то побачимо, що тӣ ґуберніи занимають просторонь 360.000 кв. кільометрôвъ зъ 14 міліоновымъ населенемъ. На тôй величезнôй простороні пануе страшна нужда. Найстрашнѣйша нужда пануе въ ґуберніяхъ: Орловъ, Тула, Воронежъ и Рязанъ. Для иллюстраціи наведено слѣдуючӣ примѣры:

„Село Кресте въ ґуберніи Тула находить ся сего року въ бôльшôй нуждѣ голодовôй, якъ минувшими лѣтами. Жнива цѣлкомъ не дописали, хлѣба нема, худобы нема чимъ живити, зерна на насѣне нема. Мешканцѣ засудженӣ, або на голодову смерть, або на вывандроване. Земство чуе ся не способнымъ подати помôчь.

Въ ґуберніи Орловъ подало земство просьбу до ряду о запомогу 600.000 пудôвъ збôжа, бо безъ тои запомоги люде погинули-бъ зъ голоду. Въ тôй околици нема лѣса, отже мешканцѣ спалили усю солому и обдирали стрѣхи, щобъ покормити худобу, якъ яка еще остала.

Радникъ шкôльный зъ округа Лименкъ подае до вѣдомости, що до школы товпить ся незвычайна сила дѣтей. Родичѣ умысно высылають дѣти зъ дому до школы, бо не въ силѣ дивити ся на зголоднѣлыхъ дѣтей въ хатѣ и слухати роздираючихъ серце голосôвъ: „мамо хлѣба.“ Той самъ радникъ подавъ до правительства просьбу, щобъ оно удѣлило 45.000 рублѣвъ запомоги, а вôнъ буде мôгъ за тӣ грошѣ прокормити 10.000 дѣтворы черезъ 6 мѣсяцѣвъ.

И такъ иде дальше: анѣ хлѣба, анѣ прокорму для худобы, анѣ зерна на засѣвъ. Мужикъ зруйнованый, коморы порожнӣ, касы земства свѣтять пустками. Робуча худоба вже здесяткована.

Слѣдуючӣ цифры порôвнуючӣ сесь рôкъ зъ голодными роками 1891 и 1892 дадуть найлѣпшій поглядъ о скôлько сегорôчный голодный рôкъ есть страшнѣйшій вôдъ попередныхъ: Въ р. 1891 принесли жнива въ ґуберніи Орловскôй 15,953,680 пудôвъ ячменю, то творить 9,28 на десятину высѣву — теперь выдали жнива тôлько 15,112,508 — отже 8,17 на десятину. Соломы выдали минувшӣ жнива два разы менше, якъ въ р. 1892.

И въ виду тои страшнои голодовои пошести выдае правительство ажь 90 міліонôвъ рублѣвъ на военнӣ кораблѣ и рôвночасно выдае міліоны на будову желѣзниць — а ще що гôрше выдае то правительство міліоны рублѣвъ на православнӣ місіи въ Спол. Державахъ, въ Бразиліи, въ Хинахъ и т. д. и тѣшить ся, якъ занотуе въ своихъ урядовыхъ справозданяхъ, що тôлько а тôлько калакутôвъ, або чайнôвъ приняло св. православіе. Платнӣ аґенты св. міссіи горлають, що въ Россіи благодать — а газетка „Свѣтъ“ доходить навѣть до такихъ глупыхъ консеквенцій, що если-бъ всѣ люде були православными, то вже тымъ самымъ розвязано бы велику загадку житя. Отъ не дурѣть людей, якъ маете еще яке таке чоло!

SPECTATOR.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Галичина наша люба дôстала нового намѣстника въ особѣ гр. Пінінського, бувшого професора права на университетѣ у Львовѣ та посла до сойму и рады державнои. Кн. Санґушко, котрого пановане записане въ исторіи буквами хлопскои крови — уступивъ. Кн. Санґушко крôмъ жалю до себе, та доказôвъ своеи нездарности не лишивъ ничь; вôнъ продовжавъ систему гр. Баденього, пôдтримувавъ лайдацке поступоване королпкôвъ бецирковыхъ и не рядивъ, але бувъ ряджений. Гр. Пінінскій, обнявши те становиско, сейчасъ зложивъ свои мандаты и подякувавъ за довѣре выборцямъ, хочь тӣ цѣлкомъ его не выбирали, а навѣть заложили протестъ проти сего выбору. Мы Русины не маемо великои, а властиво жадної надѣѣ на того пана професора, гр. намѣстника. Въ деякихъ сторонахъ голодъ заглядае до хлопскихъ хатъ, а тямпстый и голодовый тифъ забирае жертвы, зъ чого тѣшать ся пп. Біліньскій, Ляніковичъ, Коростеньскій и другӣ, бо кажуть, що ихъ забороны вѣчь будуть ажь теперь леґальнӣ.

Дня 3. (15.) мая въ недѣлю братя въ краю будуть обходити 50 лѣтну памятку знесеня панщины и вôдродженя народного. Ювилейный комітетъ, що складае ся зô всѣхъ партій, выдрукувавъ и розôславъ вôдозву, въ котрôй каже, що того дня во всѣхъ церквахъ мають бути торжественнӣ вôдправы зъ вôдповѣдными проповѣдями и процесіями до крестôвъ, поставленыхъ въ память данои свободы. Въ котрôй громадѣ такого креста нема, то треба поставити новый крестъ „въ память 50--тыхъ роковинъ (1848—98)“. По полудни у всѣхъ мають вôдбути ся сходины зъ вôдповѣдными вôдчитами, промовами, декляматціями та спѣвами. Старшӣ, що ще памятають паньскӣ буки тыхъ часôвъ, повинни оповѣсти молодшимъ, а крôмъ сего на тыхъ сходинахъ мае ухвалити ся щось хосенного для громады.

Дня 5. (17.) мая въ вôвторокъ мають вôдбути ся повѣтовӣ вѣча, сполученӣ зъ вôдповѣдными народными маніфестаціями. Дня 7. (19.) мая въ четверъ мае вôдбути ся всенародне вѣче у Львовѣ, а вечеромъ величавый концертъ. Въ памятку того ювилею мае утворити ся фундація для рускои ремѣсничо-промысловои бурсы.

— Збирайте-жь ся братя, святкуйте величаво и урадьте щось хосенного. Щасть Боже! Мы духомъ зъ вами!

НОВИНКИ.

Чи правду вы писали о. Маляревскій?

Въ ч. VIII. „Свѣта“ зъ с. р. читаю допись зъ Сифтонъ, Ман., въ котрôй розказуе Михаилъ Кульчицкій за те, якъ французкій місіонеръ споведае, говорить проповѣди и т. д., а мѣжь иншими сказавъ таке до д. Кульчицкого: „О. Дмитрôвъ не есть священникомъ, бо не вдаривъ поклону французкому епископови, длятого бискупъ не узнае его за священника“. — А вы о. Маляревскій писали, що я высылавъ латинскихъ ксьондзôвъ на нашӣ кольоніи. Но-щожь такъ безсовѣстно брехати?

О. Н. Дмитрôвъ.

Куды подѣють ся тӣ 2.200?

Пôсля роспоряджѣня головного уряду „Соединенія“ кождый членъ тои организаціи буде мусѣвъ заплатити до касы „Соединенія“ въ мѣсяцю маю с. р. $1.00, а то тому, що въ мѣсяцю апрѣлю умерло 6 членôвъ, 2 жены и 2 членôвъ окалѣчѣло. Посмертне по 6 членахъ зробить суму $3.600, по двохъ женахъ $600, а двомъ калѣкамъ заплатять, що найбôльше $600, отже разомъ **$4.800.** Понеже однакъ въ „Соединенію“ есть 7000 членôвъ, а если кождый заплатить по доляровы, то выйде сума **$7.000,** або о $2.200 бôльше якъ потреба, то заходить пытане, куды подѣють ся тӣ $2.200, бо чейже „Ам. Р. Вѣстникъ“ и пенсія урядникôвъ тôлько не коштуе?

Больше грошей на вôйну.

Въ палатѣ пословъ въ Вашингтонѣ перейшовъ біль, силою котрого позволяе ся на суму $35,720,945 на цѣли военнӣ въ мѣсяцяхъ маю и юнію. Тӣ грошѣ пôдуть на узброене 125.000 охотникôвъ и 35.000 резервы для скрѣпленя арміи пѣхотнои. Одень посолъ пôднѣсъ зъ огôрченемъ, що компаніи колѣевӣ зжерли вже $6 міліонôвъ за перевôзъ войска, бо раховали собѣ по 3 центы за милю вôдъ одного жовнѣра. Сенатъ рôвно-жь згодивъ ся на ту суму. То тôлько на два мѣсяцѣ тӣ міліоны, а кôлько ще грошей пôде зъ дымомъ?

Яку платню побирають американьскӣ воякы?

Тӣ, що мали бы охоту звербовати ся до американьского войска, певно хотѣли бы знати, яку платню мають американьскӣ воякы. Длятого, щобы заспокоити цѣкавôсть интересованыхъ, подаемо понизше, яку котрый зъ воякôвъ мае на мѣсяць платню. Отже такъ:

Майоръ-генералъ	$625.00
Бригадіеръ-генералъ	458.33
Полковникъ	291.67
Лейтнантъ-полковый	250.00
Капитанъ кавалеріи	196.37
Капитанъ инфантеріи	150.00
Адютантъ полковый	150.00
Кватермайстеръ	150.00
I. Лейтнантъ кавалеріи	133.33
I. Лейтнантъ инфантеріи	125.00
II. Лейтнантъ кавалеріи	125.00
II. Лейтнантъ инфантеріи	116.67
Капитанъ	125.00
Компаніи:	
Простый воякъ	13.00
Музыкантъ	13.00
Трубачь	13.00
Возница	14.00
Кепраль	15.00
Коваль	15.00
Сѣдляръ	15.00
Фельдфебель	18.00
Піонеръ и инжиниста	17.00
Полковый капраль	20.00
I. Фельдфебель	25.00
Фельдфебель инжинистôвъ	34.00
Полкъ:	
Полковый трубачь	22.00
I. Музыкантъ	22.00
Сѣдляръ-фельдвебель	22.00
Капельмайстеръ	60.00
Фельдфебель майоръ	23.00
Фельдфебель кватермайстеръ	23.00
Постерунокъ:	
Фельдфебель ординансовый	54.00
Фельдвебель комісійный	34.00
Кватермайстеръ	34.00
Служба шпитальна:	
Дозорця (стуартъ)	45.00
Пôддозорця	25.00
Робôтникъ	18.00
Ветеринаръ старшій	100.00
„ „ молодшій	75.00
Женщина до догляду	10.00

Любовь Бога и любовь ближнього въ практицѣ.

До о. Н. С. приходить Иванко и пытаесь:

— Отче благій, що маю дѣлати, щобъ бути спасеннымъ?

— Продай свôй гавзікъ — вôдповѣдае о. Николай — выйми грошѣ зъ банку, дай на 25 Сл. Божихъ спѣваныхъ, лиши $100.00 на похоронъ, а решту дай бѣднымъ — а будешь спасеннымъ...

Почѣхравъ ся Иванко въ потилицю и каже таку фільозофічну сентенцію:

— А що вы о. благій маете робити, щобъ були спасенній?

— Я, видишь чоловѣче добрый, маю проповѣдати любовь Бога и любовь ближнього и дивити ся все въ книжку банкову, чи богато еще хибуе до $15.000.

— Христосъ воскресе!

— Во истинну воскресе!

горять (якъ гôрше выпалити то липають ся десь не десь обсмаленӣ колоды! Ред.) и заразъ по згашеню огню садить ся кукурудза, фасоля, огôрки, гарбузы, кавоны. То такъ садить ся: возьме ся кавалокъ патыка, затеше и робить ямки, кидае зернята, що въ котрôмъ мѣсци потребуе садити. То по тôмъ огни то така земля пухка, що такъ ноги стрягнуть, ажь хоче ся по тôй земли ходити. То не оре ся анѣ не копае, но ся такъ садить на спаленôмъ лѣсѣ (ажь по 6 рокахъ, якъ корѣне въ земли зôгние а осадникъ доробить ся коня и плуга, зачинае орати! До того часу власными руками землю обрабляе. Ред.), а по зборѣ кукурудзы та фасолѣ, то сѣе ся жито, гречку, ячмѣнь, горохъ, просо, пшеницю майже нѣхто у насъ не сѣе, бо дуже птахи (хробы? Ред.) зъѣдають. Якъ посѣе ся, то мусить ся мотыками разъ попри разъ мотычити, бо бы на верху зерно було. И такъ всьо на спаленôмъ (т. е. на свѣжôмъ зрубѣ. Ред.) найлѣпше родить ся: городнинӣ насѣня тамъ садить ся або сѣе, где найсильнѣйшій огонь перейде, тамъ садить ся капуста; бураки, редьква, морква, чôсникъ, цибуля. Ленъ дуже великій родить ся, еще неможна потрафити прядива зъ него зробити (чому? Ред.), не удае ся. Коноплѣ не хотять родити ся, дуже маленьки, а сѣмя вôдъ самого кореня ажь до верху — саме сѣмя; но дуже малӣ, найбôльша може тримае локоть. Такъ и бураки насѣня не выдадуть, росада такъ само; мусимо собѣ насѣне росады и буракôвъ зъ Галичины спроваджати. Далѣ просилибысьмо васъ, чи бысьте не були такъ вдячнӣ для насъ пôслати зернятъ зъ овочѣвъ, бо тутъ нема въ насъ на Ріо Кляро. Въ Курітібѣ, то вже есть дуже великій садъ зъ рôжными овочами европейскими, але трудно дôстати. Мы ще не маемо жадныхъ овочѣвъ, тôлько маемо помаранчѣ, бросквинѣ, такӣ бразильски сливки (амейзасъ. Ред.). Винограду я досить маю, но еще не родить, теперь два лѣта, якъ посадивъ-емь, а на третôмъ роцѣ родить, але досить посадивъ емъ, бо я дуже вино люблю. Але нашӣ люде Галичане то всѣ мають посадженый виноградъ, помаранчѣ, бататы, бросквинѣ. (Молодӣ рослинки е дуже нищенӣ великими муравлями. Ред.). Больше о всьо старають ся нашӣ Русины, якъ Поляки, що вже по 8 лѣтъ въ Бразиліи. Нашӣ Русины маньдзяки (мандіока-тапіока. Ред.) садять, то роблять маньдзякову фарину (муку. Ред.) зъ того корѣне копае ся, сушить ся, тре ся на муку, то вже фарина. То е добре до мяса або до хлѣба мѣшати (але не высушеный корѣнь е великою отруєю! Ред.) садять ту въ Паранѣ бананы (на низинахъ, але на высочинѣ не доходять. Ред.) то выглядае таке якъ бôбъ галичаньскій, такӣ струки на собѣ мае. Въ серединѣ, якъ розлупити той струкъ, то есть такъ якъ масло, но дуже солодке и на хлѣбъ такъ розмастить ся якъ масло и дуже смачно ѣсти хлѣбъ зъ тыми бананами. Есть ту дерево, называе ся ґавіра, то мае дуже великӣ ягоды на собѣ, такъ якъ въ Галичинѣ вишнѣ, но дуже солодкӣ. Знову называе ся дерево серезі: мае ягоды вышнӣ, червонӣ. Малины е; вожины е. Зъ пальмы ягоды не конечно добрӣ: солотковатӣ-терпкӣ.

Лѣсовӣ дерева е дуже рôжнӣ, але я не знаю якъ они называють ся. Котрӣ знаю, то пишу: 1) піньоры (araucaria. Ред.), 2) имбуя, 3) шафранъ (дерево? Ред.), 5) цедра, 6) канеля, 7) пальма, 8) ґавіра, 9) канґа, 10) серегія. Е ту богато деревъ, дальше не знаю якъ называють ся. До будôвлѣ найлѣпша имбуя, піньоръ, (шафранъ) и цедра. Бôльше не маю що такого писати. Воздухъ ту здоровый (въ Паранѣ на высочинѣ, але въ цѣлôй горячôй Бразиліи дуже не здоровый для нашихъ людей. Ред.), вода дуже добра. Хлѣбъ намъ Богъ родить, дровъ досить маемъ. Пасѣку кождый мае, бо тутъ дуже роять ся пчолы. Але мѣдъ нѣ по чому, бо нѣхто не хоче купувати, бо кождый мае свôй. (Але лише европейскӣ пчолы збирають добрый мѣдъ. Дикӣ краевӣ пчолы, сѣдають и на труючӣ цвѣты! Ред.) Въ церкви лише воскове свѣтло маемъ, бо мільове дуже дороге. Братства церковнӣ у насъ заложенӣ: господарôвъ: Братство святого Отца Николая, господинь: о святыхъ тайнахъ. Теперь молодѣжь вступае до братства: паробки и дѣвчата; еще не знати якъ ся будуть называти. Якъ буде вже всьо въ порядку, то пôзнѣйше напише ся вамъ. Вступъ братства: рôчно платять 1 міля 500 рейсôвъ господарѣ, (1 мільрейсъ — 1000 рейсôвъ, — 50 крейц. ав. в. Теперь стоять ще низше: 1000 рейсôвъ, — 35 крейц. ав.! бо Бразилія банкротуе фінансово. Ред.). Ґаздынѣ платять рôчно 1.200 райсôвъ, паробки и дѣвчата по 1 мілю рôчно и кождый старае ся о свои свѣчки. Якъ много належить до братства, еще не пишу, бо що разъ бôльше згромаджае ся. Пôзнѣйше напишу. Бразиліяни часто ходять до нашои церкви. Всѣ Бразиліяни, котрӣ сидять поблизько насъ, хотять належати до нашои Грецкой католицкой церкви. Нашӣ отець Роздольскій приняли бы ихъ, кобы дôстали позволене вôдъ тутейшого біскупа бразильского Іосифа курітібского. То-жь Бразиліяни тӣ самӣ домагають ся о позволене біскупа, але дуже трудно, щобы вôнъ позволивъ, бо вôнъ боить ся, абы Бразиліяни не пристали на нашъ рускій обрядъ. Они е римской католицкои вѣры, сервують польскӣ свята, але они видять, що у насъ всьо краснѣйше, церковь красна, вôдправа красна, спѣвъ дуже красный. Имъ дуже уподобало ся всьо руске и хотять до насъ належати. Бо кому-жь бы не сподобавъ ся нашъ рускій спѣвъ, наше руске Богослужене, та-жь въ цѣлôмъ свѣтѣ нема красшого Богослуженя, красшого спѣву вôдъ руского; а они придивляють ся, що то всьо дуже красно, за то хотять належати до насъ. (Бразиліянъ е ту кôльканайцять родинъ, розкиненыхъ помѣжь кôлькасотьма рускими родинами. Ред.). Они суть такъ якъ малпы: дивлять ся що хто робить, тай они то. Але біскупъ щобы мôгъ то бы що и насъ перелатинщивъ; але зъ нами не порадить нѣчо. Вôнъ не радый Русинамъ, его пôдмовили польскӣ ксьондзы. Вôнъ заказувавъ нашому священникови руску церковь ставити. Але що-жь, — священникъ церкви не ставили, но мы, люде, а вôнъ намъ що зробить! Вôнъ намъ не мае нѣчого до розказу! Якъ маемо священника, то намъ треба церкви. Маемо церкву, школу, читальню дзвôницю, свою руску церковну раду — 24 раднӣ. Що намъ хто зробить!

(Дальше буде).

Полкъ кавалеріи изъ самыхъ „кау-бойсовъ."

Панъ Рузвелтъ (Roosevelt).

Панъ Рузвелтъ, секретарь вôдъ міністерства вôйны, подавъ ся першій на охотника до вôйны. И не тôлько, що хоче ся ему кровь проливати, але за свои грошѣ зъорганізовавъ цѣлый полкъ, котрымъ буде самъ доводивъ. А буде то полкъ може найоригинальнѣйшій изъ всѣхъ полкôвъ, якй де коли истнували, бо буде складати ся зъ самыхъ „кау-бойсôвъ." Не оденъ може чувъ де-що уже за тыхъ „кау-бойсôвъ", але суть може и такй, що не чули. Отже „кау-бойсы", то суть чистй коровярѣ, що на далекôмъ заходѣ, на безмежныхъ преріяхъ пасуть коровы, взагалѣ скотъ всякого рода. Такій коровярь, або зъ англицка „кау-бой" на вôвъ дикій, вродивъ ся на поли и вмирає на поли, и цѣле свое житє перебувъ на кони мѣжь худобою. Ѣздити на кони такъ нѣхто не знає, якъ „кау-бой", а въ стрѣляню, то хиба нѣма такого чоловѣка, щобы ему выровнавъ. Вôдстрѣлити файку зъ зубôвъ свому товаришови, або убити воробця въ воздусѣ зъ револьвера, то для „кау-бойса" нѣчого. Кромѣ того знають „каубойсы" незрôвнано лапати дику худобу, а именно дикй конѣ на такъ зване „ляссо" (довгій шнуръ зъ оловяною кулею на кôнци). Зъ такими отже забіяками панъ Рузвелтъ удасть ся на Кубу. — Ой, не одного оно тамъ ишпанського офіцера злапають на того „ляссо".

Куля въ тѣлѣ за 27 роковъ.

Недавно тому въ одномъ зъ берлинскихъ шпиталѣвъ, вытягли лѣкарѣ одному старому воякови кулю зъ ноги. Воякъ той бувъ въ французско-нѣмецкôй вôйнѣ и зôставъ пострѣленый въ ногу заразъ повысше колѣна. Тогды лѣкарямъ не удалось кулѣ найти, рана заросла и воякови нетсподно нѣчого. Ажь теперь, по 27 рокахъ, чувъ, що ему доскулює щось въ пôдошвѣ и удавъ ся до шпиталя. Лѣкарѣ зробили операцію и найшли въ пятѣ кулю. Якъ собѣ повандровала зъ колѣна ажь до пяты?

Приютъ для емігрантôвъ зъ Австро-Угорщины въ Ню Йорку.

Правительство австрійске вынаймало готель при улици Greenwich ч. 14, въ котрôмъ будуть могли примѣстити ся емігранты пôддані Австрійскій и зможуть засягнути всякихъ потрѣбныхъ вступныхъ информацій.

Запала ся майна.

Въ Duryea, коло Скрентонъ, запала ся майна Hallstead, власнôсть Delaware, Lackawanna & Western компаніи. Люде думали собѣ, що то землетрясенє. Богато школы черезъ то въ будинкахъ. Двохъ робôтникôвъ было за той часъ въ майнахъ, та не знати чи дасть ся ихъ выдобути, чи нѣ.

Гостина у Чайнôвъ.

Европейцѣ, котрй въ далекихъ Хинахъ бувають, не дуже суть радй, коли ихъ Хинчики до себе на гостину просять. А такй гостины трафляють ся тамъ дуже часто, бо Хинчики любують ся въ великихъ гостинахъ и дуже тѣшать ся, коли мають чужинця при своимъ столѣ. Тогды дають на стôлъ всѣлякй стравы, якй тôлько хиньска кухня може выгадати. Головною ѣдою на каждôй хиньскôй гостинѣ є рижь, потôмъ бульба, фасоля, горохъ, цибуля и всѣляка зеленина и корѣнє. Тоту ѣду знають хиньскй кухарѣ приправляти на розмаитй способы, при чôмъ уживають немало розмаитого рода олѣѣвъ, а також олѣю рицинового. Хинькики любять и мясо, а найбôльше свинячє, и каждый Хиньчикъ, хоть бы и найбѣднѣйшій, выховає собѣ каждого року, якъ не бôльше, то хоть одно порося. Бѣдый люде також, що працюють тяжко, а не хватає имъ на свинячє мясо, вдоволяють ся печѣнкою зъ щура. Тотй звѣрятка, на котрй мы зъ такою вôдразою дивимо ся, тамъ зъѣдають ся міліонами. Мясо зъ говядины Хиньчики нѣколи не ѣдять. Волы, коровы, уживають ся у Хинчакôвъ выключно лишь до роботы. Хиньчикъ також нѣколи не уживає молока вôдъ коровы. Кажуть, що молоко не здорове для нихъ. Зато любять они дуже печѣнку зъ конського мяса и зъ товстыхъ песикôвъ, що у насъ зовуть ся мопсами. Хиньчики ѣдять також розличного рода гадôвъ и жабиска и коли велика гостина, то те всьо на стôлъ подають, але такъ файно приправлене, що не можь пôзнати, що ѣсть ся. Коли по такомъ обѣдѣ гостямъ добре вôдъ жолудка вôдбивае ся, то господарь дуже тѣшить ся, бо то знакъ, що гостѣ добре и зо смакомъ пополи. Та и не дивота, що европейць не радъ на таку гостину пде.

Передновокъ въ Галичинѣ,

пише газета „Громадскій Голосъ", сего року дуже тяжкій. По декотрыхъ селахъ люде не мали на Великдень навѣть пасокъ. Такъ то нашъ хлопъ тарувавъ цѣлый рôкъ, якъ чорный вôлъ у плузѣ, а прійшло ся на самй свята, нема що разъ укусити. И гласне въ той часъ, коли нашому селянинови треба якъ найбôльше силъ подъ весняй роботы, мусить вôнъ голодомъ млѣти.

—Русины Параньскй! Не убивайте панцирникôвъ и иншихъ муравелѣдôвъ!! Се найпожиточнѣйшй звѣрята вашихъ сторôнъ. То неправда, що они выѣдають зъ землѣ зерна кукурудзы. Они живлять ся лише муравлями, термітами и иншими шкôдливыми комахами, котрй прецѣнь е головнымъ нещастемъ для полуднево-американськихъ рôльникôвъ. Для кусника смачного мяса не годить ся нищити такъ дуже пожиточного звѣряти. Безъ муравелѣдôвъ такъ розмножили бы ся муравлѣ, що нѣчого не встоялю бы анѣ въ городѣ, анѣ въ садѣ. Навѣть домы сточили бы тй хмары великихъ и малыхъ муравлѣвъ. Читайте се и розповѣдайте всѣмъ людямъ на кольоніяхъ, щобы люде самй собѣ такои великои школы не робили.

АРЕШТОВАНЯ ВЪ РОССИ.

Въ Харковѣ и въ Воронежи арештовали жандармы россійскй велику силу студентôвъ, урядникôвъ, робôтникôвъ, вôдкрывши друкарню газеты „Народная Воля". Та часопись есть органомъ россійскихъ терростôвъ, котрй працюють надъ тымъ, щобъ знести самоволю царя, а запровадити въ Россіи людскій рядъ, такій якъ по другихъ державахъ нынѣ вже есть.

ПОСМЕРТНЫ ВѢСТИ.

Дня 23. апрѣля с. р., вôдбувъ ся сумный похоронъ Іоана, сына Игнатія Романова, предплатника „Свободы." Помершій уродивъ ся въ Галичинѣ, въ селѣ Берлинѣ, пов. бродскôмъ, року 1882, дня 21. марця, прожившн лѣтъ 16, скôнчивъ свое житє въ Бозѣ и похороненый есть на цмимтари „St. Boniface", коло Віннипегу, въ Канадѣ.

Вѣчная ему память!

Вѣсти робôтничй.

— Ford City, Pa. До мѣсцевои великои шклярнѣ добудовують ся дальшій департамента. Заложитель того мѣсточка и головный акціонеръ згаданои фабрики выдумавъ способъ выробляти памятники и монумента зъ порцеляны. Памятники зъ того матеріялу не дадуть ся такъ скоро розбити, а що каждôмъ дощи выглядати будуть якъ новй. — Въ новыхъ фабрикахъ зачне ся робити въ мѣсяцю юніо.

— American Window Glass компанія рѣшила на конвенціи, котра вôдбула ся минувшого тыждня въ Ню Йорку, пôдвысшити цѣну на свои продукты зъ днемъ 15. мая.

— Steam Fitters — робôтники, достарчаючи рурокъ паровыхъ — зъ Питсбурга и Алегени, зарядили минувшого тыждня страйкъ, жадаючи $3.00 денной платнѣ и 9 годинъ працѣ кромѣ суботы, въ котрый день робило бы ся лишь 8 годинъ, а мало-бъ платити ся нимъ за девять. По кôлькадневныхъ укладахъ майже всѣ хлѣбодавцѣ згодили ся на жаданя робôтникôвъ.

— Chicago, Ill. Застрайковало 1500 камѣнярôвъ, позаякъ знижено имъ платню зъ $4.00 на $3.00 денно. Сподѣють ся, що и другй робôтники будôвничого заводу прилучать ся до страйку.

— Въ рукодѣльнихъ фалядельфійского товариства будовы кораблѣвъ Cramp великій рухъ, котрый змôцнивъ ся еще и тымъ, що люба Россія замовила тамъ собѣ два великй военнй корабль на 18,600 тонъ кождый, помимо того, що въ 8 губерніяхъ найсправедливѣйшого намъ царствуючого Николая Ходынського, 14 міліонôвъ людей, россійскихъ мужикôвъ вмирає зъ голоду, якъ доносить россійскй газеты. Господарка ідеальна!

— 600 столярôвъ въ New Castle выграли страйкъ, коли дня 1. мая зажадали 25 цт. бôльше денної платнѣ, а компанія зразу спротивляла ся тому. Страйкъ тревавъ лишь 2 годины, столярѣ дôстають $2.50 денно.

— Johnstown, Pa. Въ новôй фабрицѣ бѣлои бляхи роспочалась робота минувшои середы. — Можна дôстати роботу.

— 40 Италіянôвъ, занятыхъ на „колеѣ" Pennsylvania въ Гомстедъ, застрайковало минувшого тыждня, позаякъ компанія не хотѣла пôдвысшити имъ платнѣ о 10 цт. Италіяне тримають ся добре и намовляють другихъ до страйку.

— По дуже богато мѣстахъ Италіи робôтники неспокôйнй, а особливо минувшого тыждня були они такими. Въ мѣсцевости Foggia запалили „штайрантъ", нѣбы урядъ податковый; въ Bari здобули твердиню вôйскову, а одникой тамъ шифъ загрузили въ море.

— Въ Константинополи, отже въ Турціи, вôдъ минувшои пятницѣ переходять улицями масы голодныхъ робôтникôвъ и кричать для султана немилыми голосами. А може дехто такій нездогадливый, що спытає, чого они хочуть. „Хлѣба" — вôдповѣдаемо. Въ наслѣдокъ американьско-ишпаньскои войны, настала дорожня не лишь по збанкротованыхъ державахъ, якъ Италія, Турція, Ишпанія або и Австрія, але навѣть и въ Нѣмеччинѣ. Додаймо до того, що въ тыхъ державахъ податки великй, а заробку жадного, то зрозумѣемо, для чого робôтники допускають ся такихъ неспокôвъ. Роспука якне ихъ до того. Русины-робôтники! знайте, що ображоный робôтники цѣлого свѣта суть за тымъ, щобъ знести вôйну, щобъ знести вôйну!!!

— Копальня Нельсонъ въ Шамокинъ, Па., зôстала замкнена на неограниченый часъ. Около 800 людей стратило роботу.

Де-що цѣкавого.

— Пересѣчный выдатокъ пасажерского шифу межи Ню Йоркомъ и Ливерполемъ, тамъ и назадъ, выносить $75.000.

— Штука друкарска знана була въ Хинахъ уже въ 6 столѣтю; запроваджена въ Англію около р. 1474, а въ Америцѣ въ р. 1536.

— Перше зеркало зробили Венеціяне (Италіяне) въ 13 столѣтю. Передъ тымъ люде уживали за зеркало выполерованй металѣ.

— Въ Парижи при каждôй школѣ находить ся реставрація, де бѣднй дѣточки дôстають ѣсти за дармо.

— Въ Чикаго є 633 розличныхъ церковъ.

— Вôйна за свободу Сполученыхъ Державъ коштувала $135.191.702 и 30 тысячь людскихъ головъ.

— Въ Европѣ є 6 такихъ держáвъ, котрй мають менше або правѣ тôлько обывателѣвъ, що Лондонъ. Тй суть: Швеція, Норвегія, европейска Турція, Португалія, Голяндія и Греція.

— Въ Колорадо выдала ся недавно тому одна 202 фунтôвъ тяжка нигерка за нигра, котрый важить 370 фунтôвъ.

— Нѣмецка держава платить рôчно на вôйско 780 марокъ. Зъ того выпадає на каждого обывателя 14 марокъ.

— Въ Лондонѣ є 14 тысячь салонôвъ и готелѣвъ, а выпють тамъ каждого дня 16 тысячь гальонôвъ віски.

СМѢШНЕ

ЯКЪ ВЫГЛЯДАЕ ДУХЪ?

Учитель: — Якъ выглядае духъ?

Ученикъ: — Чорный, якъ коцуръ.

Учитель: — Зле.

Ученикъ: — Червоный, якъ нôсъ его мосцѣвъ.

Учитель: — Зле.

Ученикъ:—Синявый, фарбы осовои, якъ панъ професоръ.

Учитель: — Чекай ты злодюго, я тобѣ дамъ!

Ученикъ: — То най скажуть они, якъ выглядає?

Учитель: — Невидимо выглядає.

НА ТРЕНѢ (рѣчь дѣе ся въ старôмъ краю).

— Якъ вы смѣли сѣсти до вагону першои клясы? — кричить кондукторъ на мазяря, котрый спокôйно сидѣвъ собѣ на выстеленыхъ аксамітомъ канапкахъ, тримаючи въ рукахъ зайду.

— Прошу, того ...оне... видите, пане кондукторъ, я маю въ тôй зайдѣ бочѣвку зъ колимазьомъ, що дуже смердить, та подумавъ-емъ собѣ: сяду до першои клясы, де є менше пасажирôвъ.

ДОБРЕ ЛѢКАРСТВО.

Докторъ: — Противъ великои злости вашого мужа, маю знаменитє средство. Ту маєте, панѣ, тоту фляшину зъ водою. Коли прійде вашъ мужъ до дому и зачне кричати, то вы сейчасъ возьмѣть дѣ ложки той воды до уетъ и тримайте за 5 минутъ въ устахъ, а́къ буде лѣтна, а тогды вашого мужа злость перейде.

LOOK OUT

рускй ситизены зъ Northumberland County, а взглядно зъ Mt. Carmel!

Наступають выборы повѣтовыхъ урядникôвъ, отже уважайте добре, на кого маєте голосувати. Въ Мt. Carmel маємо одного лишь кандидата на „дистриктъ аторного", а звеся: **John E. Bastress** (Бастересъ), лоеръ, дуже добрый чоловѣкъ и пріятель робôтника. Радимо вамъ дати на него свои голосы, бо вôнъ того вартає. — Першй выборы вôдбудуть ся 14. мая с. р. на делегатôвъ, на котрй треба зôйти ся и голосувати, якъ пристоить на правыхъ ситизенôвъ. При голосованю тримайте ся купы, не розрывайте ся, а тымъ собѣ зробите имя и другй народы васъ пôзнають, щосте за люде.

ДО КАНАДЫ!

Весна за плечима. Хто має замѣръ осѣсти на фармѣ и хто має бодай $300 най вже выбирає ся до Канады. Шкода утратити весны. Люде зъ Shamokin, Mt. Carmel и Olyphant, Pa. вже поѣхали. Хто постановивъ собѣ бути въ Канадѣ най выѣжджає. Тікетъ зъ Buffalo до Toronto коштує $3.15, а зъ Toronto до Winnipeg, хто має вôдъ мене карту коштує $14.40. Хто еще не має карты на знижений тікетъ най напише до мене и подасть докладно свое имя, кôлько рокôвъ має, имя своеи жены и дѣтей и ихъ роки. Писати треба на адресу:

Rev. Nestor Dmytrow
89 Johnson Str.
BUFFALO, N. Y.

Що треба знати про островы Филипины?

Подавъ Несторъ Дмитрôвъ.

Вы читали вже по газетахъ, що перша битва морска и може найбôльша битва морска въ новѣйшихъ часахъ вôдбула ся при берегахъ островôвъ, що называють ся Филипины, недалеко порту (пристани) мѣста Маніля. Та вже навѣть, якъ пишуть газеты и то портове мѣсто мали американскій каноны збурити! Дежь тотй островы Филипины, дежь тоте мѣсто нещасливе Маніля? Щобъ нѐ подумавъ и не сказавъ хто, що тй островы и те мѣсто на мѣсяци — розкажу вамъ коротко такъ само' якъ розказавъ я вамъ за Кубу.

Якъ я ходивъ до школы, то професоръ учивъ мене, що островы Филипины лежать на полуднѐ вôдъ Азіи, недалеко Хинъ и тыхъ островôвъ есть понадъ 1000 бôльшихъ и меншихъ, а найбôльшій мѣжь ними слѣдуючй: Борнео, Суматра, Ява, Целебесъ, Мінданао и Люзонъ. На тôмъ островѣ Люзонъ есть головне нортове мѣсто Маніля, котре власне теперь Американцѣ знищили.

Тотй островы вôдкрывъ въ р. 1521 Магеллянъ. Въ кôлька лѣтъ потôмъ заняли Ишпанцѣ ту ґрупу островôвъ и газдовали по своему, якъ и на Кубѣ, ажь по нынѣшный день.

Островъ Люзонъ мае около 4½ міліона мешканцѣвъ, есть дуже плодовитый и выдае: цукрову тростину, тютюнъ, каву, дерева до фарбованя, кокосовй орѣхи и дерево тамъ росте славне, котрого уживають нынѣ въ цѣлôмъ свѣтѣ на будову тревалыхъ кораблѣвъ. Зъ мінераловъ находять ся на островѣ Люзонъ въ дуже великôй скôлькости: камѣнный вуголь, мѣдь, золото, срѣбло, якъ такожь дорогоцѣнне камѣне, а на морю вокругъ острова выволюють перлы. Рôвно-жь и на другихъ островахъ суть неоцѣненй богатстта, але при поганôй господарцѣ Ишпаніи, при еи захланности не можь було тыми всѣми богатствами въ належитый способъ корыстуватись. Крôмъ того абсолютне панованѐ езуитôвъ допровадило до повстаня, котре вже 2 цѣлыхъ рокôвъ тревае. Борба мѣжь Ишпанцями и повстанцями вела ся зъ такою страшною завзятостію, що десятки тысячь людей вымордовано.

Повстанцѣ будуть тамъ, якъ и на Кубѣ йти зъ Американцями рука въ руку, а Ишпанія по стратѣ такъ величезнôй не буде въ силѣ своихъ военныхъ силъ скрѣпити. Ишпанія ще готова стратити и Захôдни Индіи и всѣ свои кольоніи на всходѣ.

Припустѣмъ, що Ишпанія стратить Филипины, припустѣмъ, що Ишпанія стратить Кубу, а вôдтакъ по скôнченôй вôйнѣ заключить миръ зъ Америкою, що-жь потôмъ? Тй островы мали-бъ бути полишенй власнôй судьбѣ? Про прилучене тыхъ островôвъ до Спол. Державъ нема що говорити, бо президентъ въ своимъ военнôмъ манiфестѣ зазначивъ, що не хоче Кубы на власность Спол. Державъ, але лишь того собѣ горячо бажае, щобъ Куба була вольна. Такожь другй державы, а мѣжь ними и Японія не дуже милымъ окомъ будуть дивити ся на те, якъ Спол. Державы здобувають имъ землѣ зъ подъ носа. Та що-жь буде? Здае ся, що такъ буде. Якъ скôнчить ся вôйна, а Спол. Державы выграють, зажадають, розумѣе ся, вôдъ Ишпаніи, щобъ заплатила кошта военнй и до того часу поки Ишпанія не заплатить тыхъ сотокъ міліонôвъ долярôвъ, не уступлять ся въ островôвъ.

Понеже дѣдôвска Ишпанія не буде могла заплатити довго, або нѣколи, заберуть за тй грошѣ Американцѣ островы, посадять тамъ своихъ премудрыхъ капиталістôвъ и они пôдъ окликомъ волѣ, свободы, будуть высысали тй богатй островы, розумѣе ся, далеко зручнѣйше, якъ се робили Ишпанцѣ. — А може якъ инакше буде, або я знаю!

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!

Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды панує брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!

Ив. Франко.